

עלון מס' 42

משיחות הרצי"ה זצ"ל

פרשת פינחס

קנאות פסולה וקנאות מחייבת

בתיאור מעשהו של פינחס מדגישה התורה "ויקם מתוך העדה" (כה,ז) [ובזה -] "השיב את חמתי מעל בני ישראל" (כה,יא) .

במסכת יומא (דף עג , ב) נתפרש 'וכל העדה' - זו סנהדרין ! אמור מעתה כי מעשהו בא **מתוך תורה** קנאות של תורה, ויראת שמים אמיתית, כי יש הבחנה ברורה בין קנאות **פסולה** ובין קנאה **מחייבת**.

בהקשר לכך יש להזכיר את עניין שמואל הקטן , אשר הוא המתקן את 'ברכת המינין' משום שהיה צריך לתקן ברכה זו בימיו של רבן גמליאל¹, ודווקא שמואל הקטן מוכן היה לתקן ברכה זו . כנובע מתיאורו בסוגיא במסכת סנהדרין (יא,א) ש"ראוי היה שתשרה עליו שכניה" ואשר כל מציאותו האנושית אמרה "בנפול אויבך אל תשמח" (משלי כא, ז)

ענייננו דומה לתקופת רבן גמליאל - שהרי זמרי בן סלוא (פרק כה,יד) בא **בהתרסה** ('ויקרב אל אחיו את המדינית') ומומר להכעיס כמוהו, דומה למין, שמצבו גם הוא נוגע במושג **חילול ד'**.

על כן פנחס לא שאל **רשות** למעשהו ממשה שהרי "כל מקום שיש חילול ד' - אין חולקין כבוד לרב" (סנהדרין דף פב,א) ומכאן - איפוא נבעה קנאותו הטהורה והמחייבת.

על פי "**מאורות הרצי"ה**" (פרשת פנחס תשכ"ב עמ' תסח-תסט) להרב הושע רבינוביץ הי"ו

1. כמבואר בדברי הרמב"ם בראש פרק שני מהלכות תפילה: בימי רבן גמליאל רבו המינים בישראל, והיו מצירים לישראל, ומסיתין אותם לשוב מאחרי ד'. וכיון שראה שזו גדולה מכל צרכי בני אדם, עמד הוא ובית דינו והתקין ברכה אחת שתהא בה שאלה מלפני ד' לאבד המינים, וקבע אותה בתפילה, כדי שתהא ערוכה בפי הכל..."

